بيۆتۈان رۇحىن ئۇرپاقتان ـ ئۇرپاققا جالعاستىرىپ، بيۆتۈان مەن جەرگىلىكتى ورنىدى تۇعىستىرۇدىڭ جاڭا تاراۋىن جازايىق

ـــــ باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ شىنجياڭ قالاسىندا قىزمەت تەكسەرۇىنە قايتالاي تىلشىلىك

□ انار بۇلت \ شىنجياڭ گازەتىنىڭ تىلشىلەرى سۇي يۇنيان، ميھرىگۇل ئوپۇر

جاسىل القاپ جاقۇتتاي جارقىراپ، جاڭا قالا مەرۇەرتتەي كوز تارتتى. شىنجياڭ ئۇندىرىس ـ قۇرىلىس بيۆتۈانى 8 ـ شىسى شىحىزى قالاسى تيانشاننىڭ سولتۇستىك بوكتەرىنە، قۇرباد-تۇڭعۇت قۇمدى ئىشولىنىڭ وڭتۇستىك جيەگىنە ور-نالاسقان، 70 نەشە جىلدان بەرى نەشە ئۇرپاق بيۆتۈاندىقتار وسى ارادا ئۇزدىكسىز كۇرەس جاساپ، "قۇمدى ئىشولدى جاسىل القاپقا اينالدى-رىپ، قۇبا تۇزدە جاڭا قالا قۇرۇ" سىندى ايدى-دى تاراۋ جازدى.

7 ـ ايدىڭ 13 ـ كۈنى تۇستەن كەيىن باس شۇجي شي جينپيڭ شىنجياڭ ئۇندىرىس ـ قۇرىلىس بيۆتۈانى 8 ـ شىسى شىحىزى قالاسىنا كەلىپ، ىلگە-رىندى ـ كەيىندى شىنجياڭ بيۆتۈان اسكەرى تىڭ يگەرۇ مۇراجايىن ەكسكۇرسيالادى، 8 ـ شى 143 ـ تۈاننىدا قىزمەت تەكسەرىپ، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۇ جۇرگىزىپ، بيۆتۈانىڭ تىڭ يگەرىپ، شەكارا قورعاۇ تاريحىن، سوندداي ـ اق بيۆتۈانىڭ نەگىز-گى ساتى ۋيمدىق قۇرىلسىن كۇشەيتۇ، ەرەكشە اۋدل شارۇاشىلىعىن دامتۇ، بيۆتۈان مەن جەرگە-لىكتى ورىننىڭ تۇعسا داموۇن جەبەۇ سياقتى احۋالداردى ۇعستى.

باس شۇجيدىڭ كەلۇى كادر ـ بۇقارانى قاتتى اسەرلەندىردى. كوپشىلىك جابال مىنالاردى ئېلدىردى: بيۆتۈان رۇحىن ويداعداي جالعاستى-رىپ، قۇلشىنا كۇرەس جاساپ، شىنجياڭ قىزمەتە-نىڭ باس نساناسىن جۇزەگە اسىرۇ باردسىندا انا-ئۇرلىم زور رول ساۇلەلەندىرەمىز.

باس شۇجي بيۆتۈانعا وتە قانىق

شىحىزى ـــ اسكەرى تىڭ يگەرۇدەن شىققان قالا، بيۆتۈاننىڭ كۇرەس باردسىنا كۇا بولدى، قالا ورتالىعىنا ورنالاسقان اسكەرى تىڭ يگەرۇ مۇراجايى جاڭا جۇڭگونىڭ تىڭ يگەرىپ، شەكارانى قورعاۇ سىندى توڭكەردستىك تاريحىنا دەمەۇ بولدى.

اسكەرى تىڭ يگەرۇ مۇراجايىنىڭ كورسەتە-كەنى ماديەني ەسكەرتكىشتەر ناقتى زاتى، جالعاس-تىرعانى بيۆتۈان رۇحى. باس شۇجي "وتاندى قىزۇ ئۇيۇدى، قالتقسىز ۇلەس قوسۇدى، قاجىر-لىلىقپەن شارۇاشىلىق قۇرۇدى، ئورىس اشا العا ىل-گەرىلەۇدى" نەگىزگى مازمۇون ەتكەن بيۆتۈان رۇحىن كوپ رەت تىلگە تيەك ەتكەن ەدى.

"باس شۇجي بيۆتۈانعا ەرەكشە كوڭىل بو-لەدى، سوندداي ـ اق بيۆتۈاننىڭ تاريحىنا دا ەرەكشە قانىق". اسكەرى تىڭ يگەرۇ مۇراجاي-نىڭ باستىعى گان لين بىلاي دەدى: ەكسكۇرسيالاۇ باردسىندا باس شۇجي دەن قويا كورىپ، مۇقيات تىڭدادى، تاعى ئالسىن ـ ئالسىن سۇراۇ قويدى.

گان لىندى ايرىقشا اسەرلەندىرگەن تۇستار وتە كوپ بولدى. "باس شۇجي قۇمدى القاپتاعى ساقا جاۇىنگەرلەردىڭ تاريحىنا وتە قانىق ەكەن، مەن ول كسىنىڭ اعا بۇىن اسكەرى تىڭ يگەرۇ-شىلەردى كوكەيىندە ساقتاپ جۇرگەندىگىن سە-زىندىم".

گان لين الاڭ ـ سارايعا ەرتەدەن ابدەن قانىق بولعانمەن، باس شۇجيگە سەرىك بولىپ تاعى ئبر ايلانىپ شققاندا العان اسەرىنىڭ وزگە-شە بولعانىن، تەبىرەنۇمەن بىرگە اسەرلەنگەنىن، ىشتەي قاتتى مەيىرلەنگەنىن ايتتى. "بيۆتۈان رۇحى جۇڭگو كوممۇنيستەرىنىڭ رۇحانى شەجىرە-سىنىڭ ماڭىزدى قۇرامداس بولىگى. باس شۇجي وسى قىمباتتى بايلىقتاندى ويداعداي پايدالانۇ كەرەكتە-گىن ايتتى. ئبىز مۇراجايداعى مادەني ەسكەرتكىشتەردى ويداعداي قورعاپ، بيۆتۈاننىڭ حيكايالارىن ويداعداي بايانداپ، بيۆتۈان رۇحىن ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاستى-رامىز"، ـ دەدى ول.

اسكەرى تىڭ يگەرۇ مۇراجايىنىڭ ئتۇسىندىرۇشى سى گۇ چىنيە بيۆتۈاننىڭ ئۇشىنشى ۇرپاعى، شىحىزى قالاسىندا تۇىپ ـ وسكەن، بۇل ارادا 15 جىل ئتۇسىن-دىرۇشى بولدى. "باس شۇجي كەلگەندە قاتتى اسەر-لەندىم ئارى ئبراز ساسقالاقتادىم". ونىڭ ويىنا كىرمە-گەنى مۇنىڭ ئبر رەتكى ويىنداعداي ئتۇسىندىرۇ عانا ەمەس، وتە ـ موتە، ئبر رەتكى پىكىرلەسۇ، نقپالداسۇ بولعانى بولدى، باس شۇجيدىڭ باۇىرمال سوزدەرى ونىڭ كوڭىلىن بىردەن سەرگىتىپ جىبەردى.

"باس شۇجيدىڭ اسكەرى تىڭ يگەرۇ جاۇىنگەرلەر-نىڭ ئۇندىرىسىنىڭ، تۇرمىسىنىڭ جاي ـ جاپسارى جانە ما-دەنيەت قۇرىلىسى سياقتىلارعا بارىنشا كوڭىل ئبولىپ، كوپ رەت سۇراۇ قويۇى ماعان ول كسىنىڭ بويىنداعى حالىقتا بولعان قويۇ نىتا ـ نقىلاسىن سەزىندىردى"، ـ دەدى گۇ چىنيە.

ەكسكۇرسيالاۇ ياقتاعاننان كەيىن، باس شۇجي شي جينپيڭ زالدا بيۆتۈاننىڭ قارت، ورتا جاس، جاس ئۇش بۇىن قۇرىلىسشىلارىنىڭ ۇاكىلدەرىنە كەزدەستى.

ولار تۇس ـ تۇستان باس شۇجيگە وزدەرىن تا-نستىردى. بيىل 85 جاستاعى سۇن بىنشيا ساڭقىلداي سويلەپ: "مەن شاندۇڭنان كەلدىم، 1954 ـ جىلى وتانە-مىزدىڭ شەكاراسىن گۇلدەندىرۇ ۇندەۇنىە ئۇن قوسپ، پارتيا نەگە بۇيىرسا سونى ستەدىم، وكىنبەي-مىن"! ـ دەدى. گۇ چىنيە: ئبىرىنشى ۇرپاق اسكەرى تىڭ يگەرۇشىلەردىڭ ەڭ شنايى جانە ادال سوزدەرىنە كوپشىلىك شاپالاق سوقتى، ـ دەدى.

باس شۇجي بىلاي دەدى: شىنجياڭ ئۇندىرىس ـ قۇرىلىس بيۆتۈانى شىنجياڭنىڭ داموۇن ىلگەرلەتۇگە، ۇلتتار نىتماعىن كۇشەيتۇگە، قوعام ورنىقتىلىعىن قور-عاۇعا، مەملەكەتتىڭ شەكارا قورعانسىن بەكەمدەۇگە وشپەس ۇلەس قوستى.

باس شۇجيدىڭ بيۆتۈاننىڭ قىزمەتىن تۇراقتاندىرۇى مەن كوپشىلىككە ارتقان تىلەگىن ەستىگەن سوڭ، 80 نەشە جاستاعى ەرلى ـ زايىپتى ساۇ يۇنميڭ مەن زوۇ مەيۇي قاتتى اسەرلەندى. "بۇرىنعى كۇرەس جاسا-ۇنمز قازىرگى باقتىمىز ئۇشىن. جاس كەزىمىزدە كوپ جاپا شەكتىك، قازىر ئومىرىمىزدىڭ سوڭىنداعى تۇرمىس-مىز تىنىش تا كوڭىلدى ئوتىپ جاتىر، دەنساۇلعىمىز دا جاقسى، تاعى باس شۇجيدى كوردىك، باقىتتى، تاتىمدى ئۇمىر كەشتىك دەپ ويلايمىز"، ـ دەدى ساۇ يۇنميڭ.

پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى، باس شۇجي شي جينپيڭ تالاي رەت "قىزىل بايلىقتاندى ويداعداي پايدالانۇ، قىزىل ئداستۇردى ويداعداي اسقاقتاتۇ، قىزىل گەندى ويداعداي جالعاستىرۇ كەرەك" دەپ باسا دارىپتەدى. پىكىرلەسۇ بارسىندا بيۆتۈاننىڭ قارت، ورتا جاس، جاس ئۇش بۇىن قۇرىلسشىلاردىڭ ۇاكىل-دەرى باس شۇجيگە بيۆتۈان رۇحىنىڭ جالعاسقاندىعىن كورسەتتى.

كەزدەسۇدە "90 ـ جىلدارداڭ تۇلەگى" 8 ـ شى شىحىزى باس الاڭى چۇانشۇيدي 5 ـ لياني پارتيا يا-چەيكاسىنىڭ شۇجيى، جەتەكشى كاڭ يالۇڭ اسقاق دا-ۇسپەن بىلاي دەدى: "مەن بيۆتۈاننىڭ جوعارى مەكتەپ بىتىرگەن لياڭ ـ دۇي كادرمىن، مەنىڭ اتىم كاڭ يالۇڭ".

كاڭ يالۇڭ بىلاي دەدى: مەن بار كۇش ـ قايرا-تىممەن كەۇدەمدى تىڭ ۇستاپ، باس شۇجيگە جاڭا ئبر بۇىن بيۆتۈاندىقتاردىڭ رۇحاني بەينەسىن كورسەتە-كىم كەلدى. "مەن بيۆتۈان رۇحىن ويداعداي جالعاس-تىرىپ، اسقاقتاتىپ، جاڭا داۇىردە شەكارا ۇگىرگە تامىر تارتىپ، شەكارا ۇگىرگە ۇلەس قوسپ، مەكەنمدى انا-ئۇرلىم باقتىتى دا تاماشا ەتىپ قۇرىپ شىعامىن"، ـ دەدى ول.

7 ـ ايدىڭ 15 ـ كۈنى شىنجياڭ ئۇندىرىس ـ قۇرىلىس بيۆتۈانى 8 ـ شى شىحىزى قالاسى 143 ـ تۈان 9 ـ لياننىدا قىزمەتشى نى زىحان مەن جۇبايى شابدالى جيناۇدا. □ سۇرەتتى انار بۇلت \ شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئتىلشىسى جوۇ پىڭ تۇسىرگەن

"شجعان دستقتا باس شۇجي ماقتا اتىزىنا ۇڭىلە كوز تاستادى

"7 ـ ايدىڭ 13 ـ كۈنى تۇستەن كەيىن، قاپىرىق دستقتا باس شۇجي ئبزدىڭ لياننىڭ ماقتا ئوسىرۇ بازاسىنا كەلىپ، ماقتا-نىڭ قاۇاشاقتانۇ جاعدايىن ۇڭىلە تەكسەردى". 8 ـ شى 143 ـ تۈان اۇدل شارۇاشىلىعى 1 ـ لياننىڭ تەحنيگى شيە يۇڭ اسەرلەنە بىلاي دەدى: باس شۇجيدىڭ حالقپەن سوندداي ەتەنە ەكەنىن كوردىم.

بۇل ماقتا اتىزىنىڭ اۇدانى 320 مۇ، جاسىل القاپ ۇزىننان ـ ۇزاققا سوزىلىپ، ايـ-رىقشا ايبىندى كورىنەدى. "بۇل ئبز ەككەن جاڭا سورت شينلۇزاۇ 84 ـ ئنومىر، تىم بيىك وسپەيدى، مۇ باسىندىق مايسا ئتۇپ سانى 14 مىڭ، قازىر ئدال قاۇاشاقتانۇ مەزگىلى، ئار ئتۇپ 5 ـــ 6دان قاۇاشاقتانـ-دى". شيە يۇڭ قازىر ماقتانىڭ ئوسۇى تاما-شا، مەجمەن مۇ باسىندىق ئونىم مولشەرى 520 كيلوگرامنان اسادى دەپ مالمەدەدى، باس شۇجي سۇينە كۇلمسىرەدى.

باس شۇجيدىڭ سۇراۇمەن شيە يۇڭ ماقتا باپتاۇ تەحنيكاسىنان قىزمەت وتەۇ جو-نىندەگى كوپتەگەن ماسەلەلەرگە جاۇاپ بەردى، باس شۇجيدىڭ ماقتا ئوسىرۇ جو-نىندەگى مول بىلىمنە ول قايران قالدى.

2014 ـ جىلى شىنجياڭدا قىزمەت تەكـ-سەرگەندە، باس شۇجي جاۇىنعا قاراماي، شىنجياڭ ئۇندىرىس ـ قۇرىلىس بيۆتۈانى 6 ـ شى كوممۇنيستىك جاستار ۋداعى ەگىس الاڭنا بارىپ كادر ـ قىزمەتكەرلەرگە امانداـ-سىپ، اۇدل شارۇاشىلىعىن ماشينالاندىرىپ داموۇ جاعدايىن ۇعسقان بولاتىن. 8 جىل ئوتتى، 2021 ـ جىلدىڭ ايداعنا دەيىن بيۆتۈاننىڭ ەگىنشىلىك كاسىبى جەر جىرتۇ، تۇقىم ئسىگىرۇ، ئونىم جيناۇىنىڭ جالپىلىق ماشينالانۇ مولشەرى 95.3%كە جەتىپ، بۇكىل ەلدە الدىڭعى دەڭگەيدە بولىپ، شينجياڭنىڭ اۇدل شارۇاشىلىعىنىڭ وسىزاماـ-دانۇىنىڭ اناعۇرلىم جوعارى ساتعا قاراي داموۇنا دەم بەرىپ، "استىق القاپتارىن قورعاپ، ەگستىك جەر بايلىعنان علمي، ۇيلەسىمدى پايدالانۇدى" برتىندەپ رەالدىقتا اينالدىردى.

"قازىر ئبزدىڭ لياننىڭ ماقتا ەگىمشى-لىگىنىڭ ماشينالانۇ دارەجەسى 96.5%كە جەتتى. تۇتاس بارىستىق اۇتوماتتاندىرۇدىڭ دلگەرلەۇىنە ىلەسە، مۇنان كەيىن جۇمسىشى ـ قىزمەتكەرلەر تامشىلاتىپ سۇارۇ، تىڭايتقىش بەرۇ سياقتىلاردى قول تەلەفوندارىمەن ـ اق مەڭگەرەتىن بولادى"، ـ دەدى شيە يۇڭ.

143 ـ تۈان 9 ـ لياننىڭ كۇلشە شابدالى ەگس باقشاسىندا باس شۇجي جۇمسىشى ـ قىزـ-مەتكەر ني زىحاننىڭ ەگۇ، ساتۇ جانە وتباسى جاعدايىن شىن نقىلاسپەن سۇرادى. "كۇلشە شاب-دالىنىڭ ساتىلۇىنان قام جەمەيمىز، باعاسى دا جو-عارى، مۇ باسىندىق كىرىس 10 مىڭ يۇاننان اسا-دى". ني زىحان باس شۇجيگە ئوزىنىڭ 16 مۇ جەرگە شابدالى اعاشىن وسىرگەندىگىن، جيىنى 7 سورتتى ەرتە، ارالىق مەزگىلدە، كەش پىساتىن ەتىپ سايكەستىرىپ ەككەندىگىن، ساتۇ مەزگىلىن ۇزارتىپ، شابدالىنى توڭىرەكتەگى جەرلەر مەن بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىنە ساتاتىندىعىن، قازىر بيۆتۈاننىڭ جۇمسىشى ـ قىزمەتكەرلەرىنىڭ تۇرمەـ-سى بارعان سايىن جاقسارعاندىعىن ماقتانىشپەن ما-لىمدەدى.

باس شۇجي وسى جىلداردا لياڭ ـ دۇيدىڭ جۇمسىشى ـ قىزمەتكەرلەردى ەگمشىلىك، باعمـ-شىلىق، ەكولوگيالىق سەيل ـ سەرۇەن، سايالحات جانە شارۇالار شاتتىعى سايالجايى شارۇاشىلىعىن دا-مىتۇعا شابىتتاندىرىپ جانە قولداۇ كورسەتىپ، جۇمسىشى ـ قىزمەتكەرلەردىڭ كىرىسىن ارتتىرعان ادىستەرىن القادى.

"باس شۇجي ئبزدىڭ تۇرمىسمىزدىڭ بارعان سايىن جاقسارىپ، بارعان سايىن باقتىتى بولۇمىزدى تىلەدى، مەن پارتيا ورتالىق كوميتە-تىنىڭ ئبزدىڭ نەگىزگى ساتى بۇقاراسىنا كوڭىل ئبولىپ، قامقورلىق جاسالپ وتىرعاندىعىن تەرەڭ سەزىندىم. ئبز بۇكىل ەلدەگى حالقتىڭ ەڭ جاقسى كۇلشە شابدالىن جەۇىنە مۇمكىندىك جا-ساۇعا قۇلشىنامىز"، ـ دەدى ني زىحان.

باس شۇجي 143 ـ تۈان حۇايۇان قالاشعە-نىڭ الاڭنا بارعاندا، ئار ۇلت جۇمسىشى ـ قىزمەتـ-كەر بۇقاراسى قۇانا شاتتاندى. "مەن باس شۇجيدىڭ وسلايشا ئبزدىڭ جانمىزعا كەلەرىن ويلاماعان ەدىم، ول كسى كەلسىمەن كوپشىلىك قاۇمالاي بارىپ، باس شۇجيمەن جاپا ـ تارماعاي امانداستى"، ـ دەدى 143 ـ تۈان 1 ـ ورتا مەكتەبـ-نىڭ وقتۇشسى لىۇ يۇي.

"باس شۇجي سوندىعى ئار ۇلت جۇمسىشى ـ قىزمەتكەرلەر بۇقاراسىمەن نقىلاستى اڭگىمەلەسـ-تى، ئبزدىڭ شاتتىق ئۇنمىز بەن شاپالاق داۇدـ-سمىز ۇزاققا سوزىلدى، مەنىڭ جۇرەگىم دستىق سەزىمگە بولەنىپ، اسەرلەنگەنمەن كوزىمە دستىق جاس كەلدى"! 143 ـ تۈاننىڭ زەينەتكە شققان قىزمەتكەرى سۇڭ رۇڭفىڭ بىلاي دەدى: قازىر بيۆتۈاننىڭ داموۇ تەبىنى قۇاتتى، ئبزدىڭ تۇرمىسمىز باقتىتى، پارتيانىڭ قامقورلىعىن ئبز ماڭگى ۇمتپايمىز.

(جالعاسى 8 ـ بەتتە)

بيۆتۈاندىقتار وتاندى قىزۇ سۇيەتىن، قالتقسىز ۇلەس قوسا-تىن، قاجىرلىلىقپەن شارۇاشىلىق قۇ-راتىن، ئورىس اشا العا ىلگەرلەيـ-تىن بيۆتۈان رۇحىن سومدادى، بۇل جۇڭگو كوممۇنيستەرىنىڭ رۇحاني شەجىرەسىنىڭ ماڭىزدى قۇرامداس بولىگى، وسى باعالى بايلىقتان ويداعداي پايدالانۇ كەرەك.

ـــ شي جينپيڭ

قىزمەت تەكسەرگەن ورىن

شىنجياڭ ئۇندىرىس ـ قۇرىلىس بيۆتۈانى 8 ـ شى شىحىزى قالاسى

8 ـ شى شىحىزى قالاسى تيانشاننىڭ سولتۇستىك باۇرايـ-نىڭ ورتا بولىگىنە، قۇرباننتۇڭـ-عۇت ئشولىنىڭ وڭتۇستىك جيەـ-گىنە ورنالاسقان، جالپى اۇدانى 6007 شارشى كيلومەتر. شحـ-زى قالاسى ـــ اسكەرلەر ورنى تاڭداپ، اسكەرلەر جوبالاعان، اسكەرلەر قۇرعان "رەسپۇبليكا-نىڭ اسكەرى تىڭ اشۇداعى ئبـ-رىنشى قالاسى". 70 نەشە جىلدان بەرى، نەشە ئۇرپاق بيۆتۈاندىقتار قىزىل گەنگە مۇ-راگەرلىك ەتىپ، قىزىل قان تا-مىردى جالعاستىرىپ، "قۇاڭ دالانى جاسىل القاپقا اينالدىر-عان، قۇبا تۇزدە جاڭا قالا قۇرعان" دۇنيە كەرەمەتىن جا-راتىپ، "قۇبا تۇزدەگى مەرۇەرت" سىندى تاماشا اتقا يە بولدى. شحىزى قالاسى ىل-گەرىندى ـ كەيىندى "مەملە-كەتتىك وركەنيەتتى قالا"، "مەم-لەكەت دارەجەلى تازا قالا"، "مەملەكەت دارەجەلى باۇ ـ باقشالى قالا"، "مەملەكەت دا-رەجەلى ورمانمەن كومكەرىل-گەن قالا" اتاعان العان، تۇڭعىش كەزەكتى "جۇڭگو قونىس ورتاسى سيلىعنا" يە بولعان.